

Checklist: bouwt mijn aannemer natuurinclusief?

Vragen om de ervaring van de aannemer te checken

1 Heeft u (aannemer) ervaring met natuurinclusieve renovaties en na-isolatie? Zo ja, wat doet u anders bij natuurinclusieve werkzaamheden dan bij niet-natuurinclusieve werkzaamheden?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

- Natuurinclusief door voorzieningen inbouwen.
- Bij twijfel ecologisch advies inwinnen of om gebouw natuurvrij te maken.
- Voorkomen van doden door altijd alert te zijn op aanwijzingen aanwezigheid: resten nesten, veren of keutels.
- Dieren zo min mogelijk verstoren. Dakpannen worden niet opgelicht tussen 1 maart en 1 oktober, dus niet in broedseizoen.
- Heeft de training 'Natuurvrij maken' van natuurvriendelijkisoleren.nl gevolgd.

2 Na-isolatie kan een nadelig effect hebben op gebouwbewonende dieren (vleermuis, huismus, gierzwaluw). Hoe gaat u om met de effecten die verduurzamingsmaatregelen, zoals na-isolatie, kunnen hebben op gebouwbewonende diersoorten?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

- Natuurinclusief door voorzieningen inbouwen.
- Werken buiten periode waarin vogels broeden en vleermuizen in winterslaap zijn.
- Zorgvuldig te werk gaan. Bij twijfel ecologische advies in winnen. Een quickscan laten uitvoeren als onderdeel van een vergunningsaanvraag.
- Woning natuurvrij laten maken door een ecooloog.

3 Welke maatregelen neemt u om sterfte van vogels en vleermuizen bij na-isolatie te voorkomen?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

- Visuele check of vogels of vleermuizen aanwezig zijn.
- Bij spouwmuurisolatie advies laten inwinnen door ecooloog.
- Als er dieren aangetroffen worden dan wordt het werken gestopt.
- Ecooloog wordt betrokken voor advies.
- Rekening houden met natuurkalender.
- Volgen van werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren van de provincie Utrecht.
- Woning natuurvrij maken door openingen te sluiten.

4 Zijn er verschillende eisen aan de (plaatsing van) vleermuis- en vogelnestkasten?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

Vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen stellen allemaal andere eisen aan hun nestkasten. Belangrijk is dat dieren er gemakkelijk in en uit kunnen en dat ze op een donkere en rustige plek hangen, dus niet boven ramen of deuren. Dit voorkomt ook overlast van geluid of uitwerpselen. We gebruiken de plaatsings- en installatie-eisen die de leverancier meeleverd. Bij maatwerk hanteren we de mitigatiecatalogus van Arcadis of winnen we ecologisch advies in.

Vragen gericht op mijn eigen renovatie

5 Welke gevolgen heeft het vinden van vleermuizen, vogels of hun nesten in de spouwmuur voor mijn renovatie/na-isolatie?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

Als dieren gevonden worden tijdens het isoleren, dan worden de werkzaamheden op die plek stilgelegd. Ecoloog wordt gevraagd voor advies over hoe te handelen.

6 Welke gevolgen heeft het vinden van vleermuizen, vogels of hun nesten in het dak voor mijn renovatie/na-isolatie?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

Als dieren gevonden worden tijdens het isoleren, dan worden de werkzaamheden op die plek stilgelegd. Ecoloog wordt gevraagd voor advies over hoe te handelen.

7 Welke kosten zijn er gekoppeld aan het natuurinclusief verbouwen en isoleren?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

- De materiaal- en uitvoeringskosten voor natuurinclusief verbouwen zijn vergelijkbaar met 'normaal' verbouwen. Inbouwkosten voor vogels en vleermuizen kosten tussen de €30,- en €500,-. Sommige bouwkundige maatregelen, zoals het toegankelijk houden van een spouwmuur, kosten vrijwel niets.
- Hetzelfde geldt natuurlijk voor vergroening van gebouwen. Je kunt kiezen voor een intensieve daktuin, een extensief grasdak en alle opties daartussenin. De kosten hangen af van je keuze. Een gevel laten begroeien kost weinig, maar vraagt wel tijd. Extra kosten kunnen er zijn voor het inschakelen van een ecoloog voor extra advies.

8 Welke maatregelen om natuurinclusief te verbouwen en isoleren zijn het meest geschikt voor mijn situatie volgens u?

Aannemer bouwt natuurinclusief met de volgende antwoorden:

- Met het doorlopen van de checklist groen bouwen ([checklistgroenbouwen.nl](https://www.hilversum.nl/natuurinclusief/checklistgroenbouwen)) komen een aantal dingen naar voren.
- De leidraad ([bouwenaanhilversum.nl/nib](https://www.bouwenaanhilversum.nl/nib)) van de gemeente kan gebruikt worden in het maken van keuzes.
- Vergeet uw tuin niet: bomen, struiken en planten zijn ook belangrijk voor vleermuizen, gierzwaluwen en huismussen.
- Bij het isoleren werken we volgens de werkwijze Natuurvriendelijk Isoleren. Die geeft per verduurzamingsactiviteit aan welke voorzieningen voor dieren moeten worden gerealiseerd.